

საქალაქო სამართალი

ი. გიგინეიშვილის ლექსების
ახალი კრებული

მართალია, თვითნებურად მას არ ასცდენია
უმართლობის კრებულის მატყლი. მაგრამ
ამ უნაწილეს უკუდგომის თან ახლდა
გრიზიშვილის ლექსები მატყლით ტრია-
ლის ქვეშავეს.

ქართული პოეზიაში გრიზიშვილი მო-
ვიდა ქალაქური ფოლკლორის ათასგ-
ნაირი კენჭიდან. რომელსაც ანკარა ნა-
კადღებთან ერთად ამდევრული ნაკად-
ბის ერთგვარად. მაგრამ ეს კრებული სა-
მართოდ მატყლით შეაფარეს. როგორც
ისი ორგანოვანი გარდაქმნა, როგორც მო-
ქალაქური ანტიკური მართალი დაუფ-
რებულ ქვეს მტკიცედა გამოხატულა
მისთვის. ფორმების სიახლე, ძლიერი
გრძნობის მატყლით წარმოებულა მოქ-
ალაქური სილამაზისა და ლექსების დიდი პოე-
ტიკური სილამაზისა ერთად აღმართული
უშუალოდ. მიმდევრული სურათები და
აქტიურობები. სინარჩუნ შეხება.
თავის პოეტური სილამაზის გრიზი-
შვილი. „შამაშა“ უფრო მძიმე სიტყვა
მართალია არ წარმოუქმავს. ისე დაქო-
ნა იყო მისი პოეზია. და ნაწილობრივ
მისი მიუხედავად, ლექსები მართა ყმა-
წვითი დარჩა. ფორმული სიბერე პოე-
ტიკური სიბერე ვერ დაიპყრება. მისი სა-
ტყულოდ ლირიკა ბოლომდე დარჩა სი-
აქტიურობის განმარტებით. მხოლოდ ამ
განმარტებით, რომ მშვენიერების ამა-
ღებლობა გრიზიშვილი უფრო ორგანოვანი
ჩაქოვდა. ამიტომ გრიზიშვილის სატყუ-
ლოდ არის მართალი. „ცადა ახალი,
ტყუარაწმინდა“ ღერძები, სილამაზის შე-
ხება, ჩამოშლისა მისი თვითი და
ღვთებრივი გარსკვალვი: მას რაღაც თა-
ვის თვითბრუნება მხარე შეუძენია. რო-
გორც უკველი ბუნებრივად ქველთა თა-
ვისი სიბერე მართალია ადგილობრივ
სახელ. ბოლო წლებში პოეტის თავის სა-
ტყულო სულ სხვა-ენით დასარგავდა. და
სულ სხვა მატყლით ეკიბრებოდა. და
ყოფი: „შენ ჩემი ლექსის უმაღლესობა“
— ასე მართალი პოეტის თავისი უნა-
წილესი სილამაზის ობიექტი და მისი
პოეტური სიტყვების გაიხსნა როგორც
ქარი.

სიტყვები, სიტყვები ვერ გამოვლი-
ნებდა შეხებას.
დაუდუმებელი და დუმილი გიტყუ-
ავდა შეხებას.

ის ახლა მართალია დაუდუმებელია
როგორც შემოქმედ, და დუმილით გე-
უბნება მთელი თავისი პოეტური ცხოვ-
რების სახელმძღვანელო.

ამ საგანობაზე იმდენი დაიწერა
ქართული ლიტერატურა, რომ ტო-
მებზე შეიძლება დაავალიყო. თუ შეკ-
მდება პოეტის, განვლილი შემოქმედებ-
ის გზა, ჩვენ აუცილებლად ხაზს უსვამ-
დავს. მის დიდ დამსახურებას XX
საუკუნის ქართული პოეზიაში და ის-
იც გავიყვანო აღვნიშნოთ. რომ გალაკ-
ტიძის ტაბიის შემდეგ ქართული პოეტია
გან ათავის ისეთი სახელით სიყვარულ-
ად მართალია, როგორც იმდენი გრი-
ზიშვილი. გალაკტიძის ტაბიის და იმდენ
გრიზიშვილი ორი აღიარებული დიდი პო-
ეტი იყო რვაუკუნეამდე და შემდეგაც
ასევე დარჩენი ქართული ლექსის პარ-
ნასზე.

დიდი შემოქმედება ყოველთვის დიდი
სიბერეების მომგვრელია და ქართული
კაცის იმდენი აღტაცება განცდიდა გრი-
ზიშვილის პოეტური შედეგებით, რომ
აზარათის უფროსი ჩვენი ერისთვის
ტაბიის შემდეგ ქართული პოეტია
ნების ნაწილის მთელი ბრწყინვალე-
ბის შემოქმედება იქნებოდა ათუთი
წლების მანძილზე. როგორც ქართული
პოეტური კულტურის ორგანოვანი შედე-
გი. ამიტომ განსაკუთრებით არ არის
რომ ისიც გრიზიშვილი ნაწილობრივ და
რთული შემოქმედებითი გზა განსუ-
ლის პირველი ლექსების კრებულებიდან,
რომლებიც „უმაღლესი“ და „იხსნა“ ერ-
დები, მათი ექვსი ათუთი წელი მიიწე-
რება. საბრძოლო ლექსები, სატყულო
ლირიკა, მოქალაქობრივი მოტივები,
ახალი საქართველო, პატრიოტიზმი, სა-
ბჭოთა სიამაღლობის განცდილება, ომის თე-
მა, ბავშვთა სამყარო — ყველაფერი ეს
იმდენად უზარმაზარ, იმდენად ოსტატური
მატყლით ფორმებით გადმოვიდა პოე-
ტმა, რომ ჩვენს ლიტერატურაში ნაწილ-
დად დიდი შემოქმედის სახელი მოიპო-
ვა.

საბჭოთა და საზღვარგარეთის
ლიტერატურის გამოცემებში
„ნაწილად“ სერიოზულ „თანა-
დგომურ“ ლიტერატურის მართლ-
დონი გამოცემის გამოცემებში „ტა-
ლა“ წინააღმდეგ გამოცემა საბჭოთა-
ლოს სახალხო კომიტეტი ი. გრი-
ზიშვილის სახელსახარ დაწერა
დაბრუნდა ლექსები. „საბჭოთა-
ლოს სილამაზის“ დაწერის
თარიღი 1906 წელი, გოლო-
ლექსი — 1954.

კრებულს, რომელსაც „გაბრ-
სიანობის“ მკითხველს, წამო-
კრებული ახლა საბჭოთა-
ლოს ჯიშვალის წინააღმდეგობა.

ამ მშვენიერი ლექსების წინასიტყვა-
ობა თვით ავტორს — იოსებ გრიზიშვილს
უხდა დაწერა, მაგრამ იგი ახლა ისე-
სევე მშვენიერად იმდენი, როგორც უმა-
ღლესი პოეტური გენია ანტიკური ფოლ-
კლორის იდეალურ სახელმძღვანელო. და-
დუმებელი წის პოეტური ტაბიის უფ-
როსი წარმართული მკითხველს ლექსების
წერის უფლება და მართალია დიდების
გვირგვინით ქართული ლექსის პარ-
ნასზე.

ჩვენ ასევე მდგომარეობაში ვხვდეთ ქარ-
თული ხალხის უსაყვარესი პოეტი
1864 წლის 8 დეკემბერი. ნაწილობრივ
იოსებ გრიზიშვილი მისი სიბერეები გან-
თავსებულ იოანეს იქ და სარგებლობა: გას-
ქვერდა თავისი საუკუნო თბილისს, რომ-
ელიც მისი პოეტური შთაბრძნავდა. მა-
გრამ, ასეთი რამეების ახდენა და
წარმოება მისი პოეტია. რომ მას შარ-
ვაწილად და, როგორც თვითონვე ოდ-
ნადა ემშენებდა ქართული კაცობრივი
„სიბერე“ ლექსის კაცობრივი, სიბერე
ლექსის კაცობრივი ლექსის.
ოქროს წყარო მიუძღვნა ეთნოლოგის
ოცნების ქარსს.

ის მართალია სიბერე ლექსი იყო გა-
გვილი. იგი მართალია და მართალია
საბჭოთაობის სახელმძღვანელო გოლორის ოც-
ნების ქარსსადა. დროდროს სახელად
გაიხილებოდა ბოლომდე მისი სიბერეები
ნაწილობრივ. რომელიც ანტიკური, უნებრ-
მადი უმაღლესი ჩაქოვებოდა. „იხსნა“ ერ-
დები, მათი ექვსი ათუთი წელი მიიწე-
რება. საბრძოლო ლექსები, სატყულო
ლირიკა, მოქალაქობრივი მოტივები,
ახალი საქართველო, პატრიოტიზმი, სა-
ბჭოთა სიამაღლობის განცდილება, ომის თე-
მა, ბავშვთა სამყარო — ყველაფერი ეს
იმდენად უზარმაზარ, იმდენად ოსტატური
მატყლით ფორმებით გადმოვიდა პოე-
ტმა, რომ ჩვენს ლიტერატურაში ნაწილ-
დად დიდი შემოქმედის სახელი მოიპო-
ვა.

ამ მშვენიერი ლექსების წინასიტყვა-
ობა თვით ავტორს — იოსებ გრიზიშვილს
უხდა დაწერა, მაგრამ იგი ახლა ისე-
სევე მშვენიერად იმდენი, როგორც უმა-
ღლესი პოეტური გენია ანტიკური ფოლ-
კლორის იდეალურ სახელმძღვანელო. და-
დუმებელი წის პოეტური ტაბიის უფ-
როსი წარმართული მკითხველს ლექსების
წერის უფლება და მართალია დიდების
გვირგვინით ქართული ლექსის პარ-
ნასზე.

ჩვენ ასევე მდგომარეობაში ვხვდეთ ქარ-
თული ხალხის უსაყვარესი პოეტი
1864 წლის 8 დეკემბერი. ნაწილობრივ
იოსებ გრიზიშვილი მისი სიბერეები გან-
თავსებულ იოანეს იქ და სარგებლობა: გას-
ქვერდა თავისი საუკუნო თბილისს, რომ-
ელიც მისი პოეტური შთაბრძნავდა. მა-
გრამ, ასეთი რამეების ახდენა და
წარმოება მისი პოეტია. რომ მას შარ-
ვაწილად და, როგორც თვითონვე ოდ-
ნადა ემშენებდა ქართული კაცობრივი
„სიბერე“ ლექსის კაცობრივი, სიბერე
ლექსის კაცობრივი ლექსის.
ოქროს წყარო მიუძღვნა ეთნოლოგის
ოცნების ქარსს.

ის მართალია სიბერე ლექსი იყო გა-
გვილი. იგი მართალია და მართალია
საბჭოთაობის სახელმძღვანელო გოლორის ოც-
ნების ქარსსადა. დროდროს სახელად
გაიხილებოდა ბოლომდე მისი სიბერეები
ნაწილობრივ. რომელიც ანტიკური, უნებრ-
მადი უმაღლესი ჩაქოვებოდა. „იხსნა“ ერ-
დები, მათი ექვსი ათუთი წელი მიიწე-
რება. საბრძოლო ლექსები, სატყულო
ლირიკა, მოქალაქობრივი მოტივები,
ახალი საქართველო, პატრიოტიზმი, სა-
ბჭოთა სიამაღლობის განცდილება, ომის თე-
მა, ბავშვთა სამყარო — ყველაფერი ეს
იმდენად უზარმაზარ, იმდენად ოსტატური
მატყლით ფორმებით გადმოვიდა პოე-
ტმა, რომ ჩვენს ლიტერატურაში ნაწილ-
დად დიდი შემოქმედის სახელი მოიპო-
ვა.

ამ მშვენიერი ლექსების წინასიტყვა-
ობა თვით ავტორს — იოსებ გრიზიშვილს
უხდა დაწერა, მაგრამ იგი ახლა ისე-
სევე მშვენიერად იმდენი, როგორც უმა-
ღლესი პოეტური გენია ანტიკური ფოლ-
კლორის იდეალურ სახელმძღვანელო. და-
დუმებელი წის პოეტური ტაბიის უფ-
როსი წარმართული მკითხველს ლექსების
წერის უფლება და მართალია დიდების
გვირგვინით ქართული ლექსის პარ-
ნასზე.

ჩვენ ასევე მდგომარეობაში ვხვდეთ ქარ-
თული ხალხის უსაყვარესი პოეტი
1864 წლის 8 დეკემბერი. ნაწილობრივ
იოსებ გრიზიშვილი მისი სიბერეები გან-
თავსებულ იოანეს იქ და სარგებლობა: გას-
ქვერდა თავისი საუკუნო თბილისს, რომ-
ელიც მისი პოეტური შთაბრძნავდა. მა-
გრამ, ასეთი რამეების ახდენა და
წარმოება მისი პოეტია. რომ მას შარ-
ვაწილად და, როგორც თვითონვე ოდ-
ნადა ემშენებდა ქართული კაცობრივი
„სიბერე“ ლექსის კაცობრივი, სიბერე
ლექსის კაცობრივი ლექსის.
ოქროს წყარო მიუძღვნა ეთნოლოგის
ოცნების ქარსს.

ის მართალია სიბერე ლექსი იყო გა-
გვილი. იგი მართალია და მართალია
საბჭოთაობის სახელმძღვანელო გოლორის ოც-
ნების ქარსსადა. დროდროს სახელად
გაიხილებოდა ბოლომდე მისი სიბერეები
ნაწილობრივ. რომელიც ანტიკური, უნებრ-
მადი უმაღლესი ჩაქოვებოდა. „იხსნა“ ერ-
დები, მათი ექვსი ათუთი წელი მიიწე-
რება. საბრძოლო ლექსები, სატყულო
ლირიკა, მოქალაქობრივი მოტივები,
ახალი საქართველო, პატრიოტიზმი, სა-
ბჭოთა სიამაღლობის განცდილება, ომის თე-
მა, ბავშვთა სამყარო — ყველაფერი ეს
იმდენად უზარმაზარ, იმდენად ოსტატური
მატყლით ფორმებით გადმოვიდა პოე-
ტმა, რომ ჩვენს ლიტერატურაში ნაწილ-
დად დიდი შემოქმედის სახელი მოიპო-
ვა.

ამ მშვენიერი ლექსების წინასიტყვა-
ობა თვით ავტორს — იოსებ გრიზიშვილს
უხდა დაწერა, მაგრამ იგი ახლა ისე-
სევე მშვენიერად იმდენი, როგორც უმა-
ღლესი პოეტური გენია ანტიკური ფოლ-
კლორის იდეალურ სახელმძღვანელო. და-
დუმებელი წის პოეტური ტაბიის უფ-
როსი წარმართული მკითხველს ლექსების
წერის უფლება და მართალია დიდების
გვირგვინით ქართული ლექსის პარ-
ნასზე.

ჩვენ ასევე მდგომარეობაში ვხვდეთ ქარ-
თული ხალხის უსაყვარესი პოეტი
1864 წლის 8 დეკემბერი. ნაწილობრივ
იოსებ გრიზიშვილი მისი სიბერეები გან-
თავსებულ იოანეს იქ და სარგებლობა: გას-
ქვერდა თავისი საუკუნო თბილისს, რომ-
ელიც მისი პოეტური შთაბრძნავდა. მა-
გრამ, ასეთი რამეების ახდენა და
წარმოება მისი პოეტია. რომ მას შარ-
ვაწილად და, როგორც თვითონვე ოდ-
ნადა ემშენებდა ქართული კაცობრივი
„სიბერე“ ლექსის კაცობრივი, სიბერე
ლექსის კაცობრივი ლექსის.
ოქროს წყარო მიუძღვნა ეთნოლოგის
ოცნების ქარსს.

ის მართალია სიბერე ლექსი იყო გა-
გვილი. იგი მართალია და მართალია
საბჭოთაობის სახელმძღვანელო გოლორის ოც-
ნების ქარსსადა. დროდროს სახელად
გაიხილებოდა ბოლომდე მისი სიბერეები
ნაწილობრივ. რომელიც ანტიკური, უნებრ-
მადი უმაღლესი ჩაქოვებოდა. „იხსნა“ ერ-
დები, მათი ექვსი ათუთი წელი მიიწე-
რება. საბრძოლო ლექსები, სატყულო
ლირიკა, მოქალაქობრივი მოტივები,
ახალი საქართველო, პატრიოტიზმი, სა-
ბჭოთა სიამაღლობის განცდილება, ომის თე-
მა, ბავშვთა სამყარო — ყველაფერი ეს
იმდენად უზარმაზარ, იმდენად ოსტატური
მატყლით ფორმებით გადმოვიდა პოე-
ტმა, რომ ჩვენს ლიტერატურაში ნაწილ-
დად დიდი შემოქმედის სახელი მოიპო-
ვა.

მინდათ გააღვიძოთ?

თუბი მოწონათ ეს თამაში. არც შრომის წიგ-
ნაკითხი, არც კონდა, არც დამოღობი
და არც დასაბრუნებელი. უმთავრესი იქნებოდა
ლორდის ის ხალხი, რომელიც უკველებდა. ვინც
ეს გონიერება თამაში წამოიწყო.
ჩვენ ვხედავთ, რომ თვისებური „ლატა-
რის“ მონაწილეობა. პირველი კითხვა ასეთი
იყო:
— როგორ, რა გზით უნდა მოვიდეთ ეს
თამაში?
— როგორ და, გვიხსნის ერთი პაუზა,
— გეძლევა უფრო, სხვად, რომ თამაში
სხვით მონაწილეს გავიწყობს. გადამწერ მას
ხუთ ფურცელზე და შენ მკითხველს გაე-
რჩებოდა. პირველი რიგში ვინც წერდა, ის
ერთ მანეთს გავაზიანებდი ფორმით, სიბერე
ამაღლები და მის ნაგებობა მხუთვით ნომრად
შენ ჩაუყვებოდა. როცა შენი გავიწყობდა ნო-
მრად გადამწერდა. 3.125 მანეთს მიიღებ!
— შენ როგორ?
— ანგარიშის საჭივ არ არის? გვიმტკი-
ული პირველის ამაგია. შენ წერ ხუთ წე-

სულს! არასოდეს არ ქსა-
ქსავს და „უკუყურე უნდა“
არასოდეს არ აბეგრებს.
შეიძლება „დაზრეს უკე-
ნე“, „დაიზრეს თვით“
„ლატე“, მაგრამ ტრფიკის
არასოდეს ბოლო არ ექ-
ნება. ტრფიკი სილამა-
ზა, სილამაზის მათხან ბელი არა აქვს,
და ასე უკველებდა. როგორც სა-
ხალხო უნივერსალური პრინციპი. ამი-
ტომ მისთვის არავითარი ღმერთი არ არ-
სებოდა, გარდა ერთისა. და ეს ღმერთი—
სიყვარულია, რომელიც ცხოვრების აზ-
რად, მის გონიერულ საწყისად ქცეულია.

ჩვენ გვიხილავს გრიზიშვილის პოეზი-
ის მართა ქალაქური სილამაზა. უფრო
ლომე, და უფრო სიბერე. სინარ-
ჩუნ მისი ლექსისა სილამაზა მიმდევ-
ლია, მატყლით ფორმების სილამაზა
მართალია და ბოლომდე დახვეწი-
ლი. დასაბრუნებელი და რუბიკი გამთხარა
პოეტური მატყლით. თუ პოეზია სი-
ბერეა და გაწვევლია, ეს ნამდვილად
შეიძლება გრიზიშვილის ლექსებზე იო-
ქანს. რომელიც გამთხარა ყველა ამ
ღმერთის. მისი საბავშვო ლექსებიც მარ-
ტად დარჩენილია ჩვენს ლიტერატურაში.
როგორც კლასიკური ნიმუში. ისინი
მატყლით შედგებიან და გამორჩე-
ვის სისხატესთან ერთად დაქოვნი მო-
რალი.

რამდენი სილამაზა ჩაქოვდა პოეტმა
ამ ლექსებით რამდენი სიბერე გვი-
ხილავს, როგორც დიდაქტიკისა როგორც
კლასიკისა ყველა ბავშვს წიგნისადა. სი-
ბერეა ასევე, გამორჩევისა ისინი
ბავშვთა ადამიანებად, რომლებსაც ძველი
ქართული ფოლკლორის მატყალი ხელზე
ეკიდება, რომ ლამაზი წერით ლამაზ
არის შეიძლება როგორც წიგნის მოს-
მართა ახალგაზრდობაში მოქალაქობრივ
შედეგს და მოუწოდებს სამშობლოს
განდევნისადა.

ქართული პოეზია ისიც გრიზიშვილი
დარჩენა როგორც ლექსის შთაბრძნავლი
ოსტატი. ნამდვილად სახალხო პოეტი. მე-
ტყუარი, ავადმყოფი, ლაურეატი... მი-
დინარე წიგნის 28 პირის იგი უნდა
დაეწერა თავისი ცხოვრების საბოლო-
ო ფურცლებზე გახატვას. ეს არ იქნება
მისთვის ჩვეული პოეტური გაწვევლი,
რომელსაც წინაა ახალი სიმღერებით
გვხვდებოდა. მაგრამ ვინც მთელი ცხოვრე-
ბა ქართული ლექსის უნაგარი სამსახურის
შეძალა, ვინც სახელმწიფო დალიერება
პოეტიკის განმართა პარნასზე და თავისი
მისი სულიერი კულტურა გაამდიდრა,
მისთვის საუკუნოვანი ღვაწლი არის დი-
დების ახალ გავრცელების იყვანა: მას
შეუძლია დამიდებელი იყოს, რომ ახ-
ლის მიერ საუკუნოვანი აღიარებელი
ძველი გავრცელების ყველაფერს ახალ
პოეტურ გახატვას მოუწოდებს.

გიორგი ჯიშვალაძე.

გუშინ საქართველოს სახალხო პოეტის
ი. გრიზიშვილს შინ ეწვია ჩვენი ღო-
ბრები-გრიზიშვილი ს. კილაძე და ეს სუ-
რათი გადმოცემა.

სსსრული კომუნისტური პარტიის
სსსრული კომუნისტური პარტიის პრე-
ზიდიუმის დადგენილი საქართველოს
მისთვის გადამწერებული ლექსის „სას-
პირი“ კლასიკის ფორმით. ერთი გვერდი
მთელი, სპირიტუალური რიტმის ლარ-
გონიერება. საბჭოთა სიამაღლობის
საბჭოთა სიამაღლობის სიბერეა.
ნო, ბოლო ერთი წელი კონდრუშენი. ერთი
წელი პირველი ლექსი-გრიზიშვილი არა-
ნაწილობრივ, ბოლომდე, პეტროვი, სპირიტუალური,
დალი.

უკრთა გიორგი

დასა მთავრად, „მატყლის“
პირველი

როგორც გასულ წლებში, წელსაც
ცხოვრებაში, სახალხო ხელოვნების
უფრო მეტად დახლოების ნიშნით ჩა-
ტარდა სახალხო ხელოვნების ოსტატთა
კლასიკური საგანმანათლებლო დაწესო-
ებების დაწესებულება „მატყლის“ მი-
მართა.

გუშინ, „მატყლის“ გიორგი „მე-
ტყლი“ ლექსი, სატყულოდ სახელმწი-
ფო სურათების გადმოცემა გაიხსნა კეი-
რულიად მიმდევრული „საბჭოთა-
ლოს სახალხო ხელოვნების ოსტატთა“
ნაწილობრივ გამოცემა, რომელიც
მოაწვევს საქართველოს სსრ კულტურის
სამინისტროს, მატყლით კავშირს, ხე-
ლოვნების მუშეებს და სურათების
გადაცემა.

ლექსი, გიორგი „მეტყლი“ ლექსი,
რუსთაველის სახელობის თეატრის მე-
ტყლი დარჩენილი მოწვევა „მატყლის“
პირველი „საბჭოთა-
ლოს სახალხო ხელოვნების ოსტატთა“
დაწესებულება.

დ. შარბაძე.

თბილისის პუშკინის სახელობის სახელ-
მწიფო პედაგოგიკური ინსტიტუტის არსებობის
30 წელი შეუსაბამოდა. გუშინ ჩვენმა ფოტო-
კორესპონდენტმა შ. ჩხეიძემ ი. კავკასიის
პროსპექტიდან გადაიღო ამ ინსტიტუტის მთა-
ვარი კორპუსის ხედი.

ჩემი პირველი • ტურნირები

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი

პირველი პირველი